

GAZETA KRAKOWSKA

N^{ro}. 21.

WE ŚRZODĘ DNIA 14 MARCA 1798.

Z Londynu d. 23. Lutego.

Dzisiaj oświadczył nasz sekretarz stanu lord Grenville tutejszym zagranicznym posłom w podanej nocy co następuje:

„Gdy rząd Angielski dowiedział się o czynionych w porcie Havre de Grace uzbrojeniach, zmierzających do wtargnięcia do Anglii, uznał za potrzebne użyć takowych środków dla obrony swoich krajów i poddanych, iakie mu większość sił jego morskich podaie. Nakazał więc najmocniejszą blokadę portów przy uściu Sekwany w morze (Havre de Grace, Honfleur, Rouen &c.) Blokada ta będzie podług zwyczajów wojny od dawna praktykowanych iak najsćislej zachowana i utrzymana. „

Wczoray rozesła się na giełdzie pogłoska i znalazła u wszystkich wiarę, że Francuzka flotta znajduje się przed Weymut; lecz pokazało się, że to z zachodnich Indyy kupiecka, była flotta. Omyłka ta wszczęła się ztąd, że na dawane z wyspy Portland znaki nie odpowiedziały; rozu-

miano, że to nieprzyjacielska musi być flotta: milicya rzuciła się do broni; Xiążę Wallii, który właśnie na swoim wiejskim znajdował się mieszkaniu w Crischil, wyprawił natychmiast kuryera do króla i Xcia Jorku, iak tylko o tym posłyszał. O godzinie 11 Xzę Jorku, hrabia Spencer, lord Grenville, P. Dundas, P. Pitt, i P. Nepeau mieli się względem odebranych tych depeszy naradzać, gdy właśnie wiadomość nadeszła, że to kupieckie są okręty.

Do wyprawy przeciw Francuzkim i Hollenderskim brzegom 20,000 woyska przeznaczono.

P. Sunberg, który tu w przeszłym miesiącu z depeszami od dworu Duńskiego przybył, we śrrodę pobiegł z pewnemi wiadomościami od tutejszego Duńskiego posta do Danii nazad.

Z Kancellaryi stanu wyszedł do wszystkich rządowców hrabstw okólnik, aby natychmiast wyruszyli milicye w pole.

Do rozsianych fałszywych i potwar-

czych wieści należy i ta, że ieńcy Francuzcy w Anglii zaprawiony trucizną chleb dostawali i 900 ich na to umarło. — Tutejsze pisma mówią, że Francuzki exdyrktor Carnot do Moskwy się udał.

Londyńska afsekuracyi kompania 10,000 f. szt. na potrzebę kraju podpisała, a robotnicy w Deptford, Wolwick, Chatham, Portsmouth &c. tygodniową offiarowali płacę. Lord Howe offiarował swój żółd jenerała marynarki poki tylko wojna trwać będzie. Marytkowie na kupieckich flottach czynią także patryotyczne offiary.

Rybaczy w Hull upraszali admiralicyi o konwoy do pewney wysokości okrętów, które na połow wielorybow wysyłać. — Admirał Tompson znowu z swą flotą na morze wyszedł.

Magistrat Edimburski dał dla admirała Duncan publiczny obiad; z tey okazji ciągnął lud iego powoz do domu. — Z 6ciu nie dostających Hamburskich poczt iedna tu przybyła, a reszta do Jarmut.

Słychać że wojenne Angielskie okręty odebrały rozkaz łapania wszystkie do Hollandyi, Hiszpanii i Francyi, i z tamtąd idące okręty, których ładunek za neutralny nie będzie znaleziony.

Obrady Parlamentowe.

Gdy przedwczorem zamienita się izba w podatkową komisysyą, wniósł P. Pitt aby tymczasowo Krolowi Jmć pozwolić 3 mill. f. szt. w bilietach skarbowych wydać. Ma także zamiar proponowania nowej pożyczki; ale chce jeszcze kilka tygodni poczekać, wiele dobrowolne składki uczynią, które może go postawią w stanie, że będzie mógł znaczne w systemacie skarbu odmiany uczynić. "Duch obywatelski

okazał się we wszystkich klasach ludu, w czynieniu z skwapliwością na obronę kraju i konstytucyi dobrowolnych offiar. Nigdy jeszcze nie okazała się większa gorliwość ludu iak teraz, w przykładaniu się do wielkiego zamiaru. Każdy dzień jest nowem dowodem przychylności ludu, do teraźniejszy formy rządu oznaczony; każdy dzień przynosi nowe składki na ulżenie ciężaru narodowego i dla postawienia go w naylepszym stanie obrony. „

Przed niejakim czasem postanowiono na komisysyi parlamentu, żeby o różnych wydziałach skarbu przyniesiono rapport, i podano sposoby iakie urzędy i wydatki mogą być odcięte i w ogule iakim sposobem możnaby oszczędność zaprowadzić. Rapport ten jest zasadą różnych ważnych rezolucyy, które P. Pitt parlamentowi zaczął we śróde proponować. Proponował, żeby niektóre niższe urzędy przy skarbie całkiem zniesione, lub do innych wydziałów przeniesione, albo inaczej urządzone były, tudzież, żeby święta dla officyalistów przy skarbie i cłach zniesione były i żeby urzędnicy obowiązani byli sami osobście odbywać swoje powinności.

Wczoray cudzoziemcy Poland, Reichard, Giefeler, Sack, &c. wykonali w niższej izbie przysięgę wierności krolowi, dla otrzymania praw obywatelstwa.

P. Johnes okazał w niższej izbie wielkie niebezpieczeństwo dla kraju, iakieby z powodu wielkiej liczby Francuzkich emigrantów, w przypadku nieprzyjacielskiego napadu, wynikać mogło. "Wiele z tych ludzi, iak wiem z różnych dowodów, są przeciwni Angielskiemu rządowi, i bardzo mała ich liczba rządzi się maxymami honoru i sposobu myślenia starych Franków.

Słyszałem od niektórych takie rzeczy, że mi aż włosy na głowie stawały. Mówiłem z wyższej i niższej klasy o nich ludźmi, wszyscy się na jedno zgodzili, że bardzo rzecz niebezpieczna cierpieć ich dłużej w Anglii. Jeżeli ministrowie jeszcze o tym nie słyszeli lub nie przedsięwzięli środków, to ja sam przyniosę w tej materii bill. — P. Dundas: "Przy uczynionym wyszukaniu przekonał się rząd, że ich nie tak wielka, jak powiadała znajdnie się liczba. Ministrowie nie mogą mieć o złemysłnych tylko ogólne wiadomości; ale jeżeli kto szczegółniejsze miał niewiercości dowody, jest obowiązkiem jego donieść o nich rządowi, a ten nie omieszką na ow czas dla zapobieżenia złemu użyć nayprzychytszych środków. Każdy podeyrzany emigrant będzie zawsze stosownie do emigrantów listy, iak się już z wielu cudzoziemcami postąpiło, z kraju wyprowadzony; wszelako niesprawiedliwością by było wszystkich emigrantów wyganiać, i tyle niewinnych osób na niebezpieczeństwo życia wystawiać, krórczy się pod naszą opiekę udali." P. Johnes uspokoił się na to oświadczenie.

P. Baker: „Muszę tu nie które uwagi względem obchodzenia się z Francuzkami ienćami uczynić. Nieprzyjaciół wystawił go iako okrutne i nieludzkie; jednak lord mayor Liwerpolu roztrząsnął stan tamtejszych Francuzkich ienćow i zbił to fałszywe obwinienie. Charakter i honor Anglii wymaga, żeby prawda okazana była; wszędzie się zapewne pokaże, iż rząd nasz łagodniey się i lepiej w terażniejszej wojnie z niewolnikami obchodzi, iak w poprzedzających. Żądam więc aby admiralieya, transportowe i szpitalne urzędy iak naydo-

kładniejsze rapporta o obchodzeniu się z ienćami wojennymi podały. — "Ja popieram to żądanie, rzekł R. Rose, z tym większą ochotą, iż cała Anglia i Europa przekonają się, iak fałszywie nas nieprzyjaciół obwinął i oskarżył. Przydać jeszcze do tego żądania, żeby także wydatki na utrzymanie i żywność, z porcją dzienną każdego ienćca, dokładnie każdego roku podane były. — P. Dundas: "Rozpuszczona wieść o okrutnym obchodzeniu się z ienćami jest naywiększym fałszem; nie dziwię się tyle, że w Paryżu rozpuszczoną została, ale to mnie dziwi, że Angielskie papiery ią powtorzyły, i charakter ludu Angielskiego cechą nieludzkości naznaczyły. Jeżeli iakie odmiany nastąpiły, to te były iedynie w ujęciu niektórych drobnych rzeczy, ponieważ rząd Francuzki nie dotrzymał słowa, i nielako odwetem za obeyscie się z Angielskimi ienćami we Francyi. Korrespondencya w tej mierze utrzymywana, naylepiej odkryje publiczności prawdę. — Lord Malden: "Gdy mój regiment w Bristol stał, tyle Francuzcy ienćy chleba mieli, że go żołnierzom odprzedawali."

Jeneralny mówca proponował bill, przez któryby rządowi Ziednoczonych prowincy zabronione było ciągnięcie z Anglii pieniędzy, czy sposobem pożyczki, czy też oddaniem dawnych pretensy. Wszelako ma bydz na to względ miany, żeby całkowity zakaz wywozu pieniędzy nie był naszemu handlowi szkodliwy.

Z Raszstadt d. 21. Lutego.

Gazeta iedna głosi iako autentyczną od ambasady Pruskiej deputacyi Rzeszy podaną następującą deklaracyą:

"Niżej podpisani Króla Jmó Pruskiego na kongres do zawarcia pokoju z Rze-

szą pełnomocni ministrowie nie wahaia się oświadczyć imieniem swego Monarchy, z okoliczności uczynionej pod dojem 12 przez deputacyą Rzeszy propozycyi, że Król Jmć Pruski, wszelkich używszy usiłowań dla ziednania dla oyczyzny Niemieckiej naykorzystniejszego iak tylko można pokoju, niezego dzisiaj gorliwiej nie żąda, iak ukończenia tego pokoju, i rozumi nawet, że pokoy ten nie może bydź nadto prędko zawarty przez wzgląd, że to jest iedyny sposob uwolnienia nie tylko wielu Niemieckich kraioy od ciężarow wojny, któreby ich zupełnie wyniszczyły, ale nadto odwrocenia od całych Niemiec nieszczęśliwych i niewyrachowanych skutkow, któremi są zagrożone, gdyby stan rzeczy dzisieyszy trwał dłużej. Stosownie zatym do tego, ieżeli po nastąpioney między deputacyą Rzeszy i legacyą Francuzką dla otrzymania tego pokoju tak pożądanego i tak potrzebnego dla oyczyzny i ludzkości, not zamianie, deputacya przez Cesarza i Rzeszą upoważniona sądziłaby za rzecz potrzebną zezwolić na ustąpienie lewego brzegu Renu, żadanego od Francuzow za zasadę pokoju, niżej podpisani oświadczaia imieniem J. K. Mci iako członka Rzeszy, że dla powszechnego dobra i przywrocenia tak potrzebnego pokoju, zezwala na tę offiarę nie wyłączaiać z tego kraioy swoich położonych na lewym brzegu Renu, które opuszczają, chociaż utrata poddanych, którzy tyle dali mu dowodow wierności i przywiązania wiele dla serca jego przynosi boleści, w tym jednak rozumieniu, że pomyślność i dobro mieszkańców zabezpieczone będzie i wynagrodzenie dostateczne i sprawie-

dliwe z tey strony Renu nastąpi. W Rastadt d. 14 lutego 1798.

Podpisano hrabia Goertz, Jacobi, Klösel, Dohm.

Podług teyże samey gazety hrabia Erbach i P. Ulrich imieniem elektora Kolońskiego wielkiego mistrza orderu Teutonskiego oświadczyli, " że chociaż nie maia prywatnych instrukcy, względem oświadczenia się w przedmiocie tak wielkiej wagi, rozumieia jednak, że mogą oświadczyć: Iż ieżeli los oyczyzny wymaga koniecznie częstokwycy od niektórych Rzeszy państw offiar, taż sama oyczyzna państwom, którzy ie uczynia, stosowne wynagrodzenie obmyślić powinna.

Z Paryża d. 21, Lutego.

Wczoray wyprawił dyrektoryat do obydwuch rad ciała prawodawczego poselstwo o obięciu na dniu 10 t. m. przez nasze woyska miasta Rzymu. Dyrektoryat mówi w tym poselstwie, iż stosuiąc się do 328 artykułu konstytucyi uwiadomia zaraz ciało prawodawcze o pierwszych przedsięwziętych środkach przeciw rządowi Rzymskiemu.

Dalsze urzędowe wiadomości o wniysciu woysk naszych do Rzymu ieszcze nie są oznaymione; tyle tylko wiadomo, że Papież został w Rzymie i ma od naszych woysk przydaną sobie wartę.

Bordas prezydentem rady starszych, a Hardy rady 500 są obrani.

Od ogłoszenia Lyonu w stanie oblężenia aresztowano tam przeszło 1500 osob.

Bankierowie Lachei Chaumond, są z rozkazu dyrektoryatu aresztowani, reie-

siła i papieryach zapieczętowano. Mówią, że należą do sprawy Portugalskiego posła d'Aranjo, który jeszcze zawsze w Templu siedzi.

Wczoraj pokazali się reprezentanci ludu pierwszy raz w nowym ubiorze.

W tym tygodniu szukano znowu nie spodzianie w niektórych magazynach Angielskich towarów.

Buonaparte nie powrócił tu jeszcze nazad, jak już słyhać było.

Od dyrektoryatu wyszedł już przepis jakim sposobem święto samowładności ludu zawsze dnia 20 ventos obchodzone będzie. Przy obchodzeniu tego święta, będzie odezwa dyrektoryatu względem pierwszostkowych zgromadzeń czytana, w której lud zachęcany będzie do czynienia patriotycznego wyboru.

Jenerał Augereau prosto na Dizon pojechał do Perpignan, nie będąc wcale w Paryżu.

Rada starszych potwierdziła rezolucją rady 500, przez którą przeznaczone dla obrońców oyczyzny 1000 mill. liw. na dożywotnie dochody podzieliła.

Mungo Park agent towarzystwa Afrykańskiego, które ma za cel nabycie potrzebnych wiadomości o wewnątrz Afryki, przybył nie dawno do Londynu, i dla zaspokojenia ciekawości publikum wydał zbiór swego dziennika, za którym wydanie obszerne dzieło, zamykające w sobie wszystkie szczegóły jego podróży. — P. Park, jak mówią, potwierdza ze wszystkim rapporta maiora Houghton o ludności i obszerności, nowo odkrytego miasta Houssa, na brzegu wielkiej rzeki, nie daleko Tumpuctoo położonego. — "Mieszkańcy miasta Houssa, dwa razy tak wielkie-

go i tak ludnego jak London, (2 mill. mieszkańców rachując) okazują wielki gust do rękodzieł Europejskich, które im P. Park okazał: płutno, wełniane materye, maneszter &c. wielkiby tam znalazły odbył. Ztamtąd możnaby brać proszek złoty i wszystkie drogie metale, w które okolice Houssa obfitują, oprócz innych płodów, któreby się stać mogły bardzo interesującymi."

Z Frankfurtu d. 23. Lutego.

Ostatnie spisanie ludności rzeczywistej Batawskiej w roku 1797 uczynione okazuje iey ludność 1,880,563 mieszkańców, z których 825,996 mieszka w Holandyi, 210,000 w Hollenderskiej Brabancyi, 217,828 w Geldryi, 161,513 w Fryzyi, 135,060 w Oweryselle 116912 w prowincyi Groningen &c.

Liczbę mieszkańców przez ostatni podział Polski od Rosyi zajętych rachują do 5,400,000. cała więc ludność Rosyi wynosi dzisiaj 30,000,000 dusz z których więcej niż połowa mieszka w Europie.

Austria przez nabycie nowych Prowincyi w Polsce i we Włoszech powiększyła ludność swoją 3,000,000 mieszkańców; ale utraciła blisko 4,000,000 mieszkańców w Belgium, we Włoszech i Szwabii, różnica ta wreszcie dobrze jest nadgródną przez nowe nabycia.

Co się tyczy Francyi, zda się iż przed rewolucją nie miano akuratnych rachunków ludności; w roku 1788 liczono do 25 albo 26 mill, gdy tymczasem podług przyłączonych rachunków do ostatniej ustawy względem podatku ludność 84 dawnych departamentów (Korsykę liczone tam za dwa departamenty i 230,530 mieszkańców) wynosiła w roku 1797 po-

mimo poniesionych utrat przez emigracyą, domową i zagraniczną wojnę, Lyonskie i Wandeyskie mordy, zaboystwa trybunałów rewolucyjnych, samoboystwa i wczesne śmierci, przez które poginęły w więzieniach niezliczone terrorizmu ofiary, 27,859,660 Trzyńście nowych departamentów (to jest Awenionski, hrabstwa Nicei, Porentui, Sabaudyi i 9 departamentów Belgickich licząc w to Leodyum i Luksemburg:) zawierają w sobie podług tychże samych rachunków ludności 3,705,977 mieszkańców. Cała więc ludność dawnych i nowych departamentów wynosiła w roku 1797. 31,565,637 mieszkańców. Do tej ogromnej ludności dodać potrzeba imo. ludność 3 nowych departamentów, które ustanowione być mają na lewancich wyspach; 2do ludność Kolonii Francuzkich w obydwóch Indiach, 3tio ludność tych krajów, które Rzeczpospolita Francuzka bez wątpienia jeszcze nabędzie w 4rech częściach świata przy zawarciu tych traktatów pokoju lub przyjaźni, które iey jeszcze do zrobienia pozostaia. Podług aktualnego stanu negocyacyi można liczyć więcej iak 1,500,000 ludności mieszkańców tych krajów, w samej tylko Europie, o których mniemają, że przyłączone będą do Rzeczypospolitej Francuzkiej, co powiększy iey ludność do 33 mill. nie licząc w to ludności poselszyi Rzeczypospolitej w obydwóch Indiach. Jeżeli do tego przydamy, że Francya przez swoje przymierza rozrządza całemi siłami wielu swoich sprzymierzeńców iako to: Hiszpanii, Sardynii, Rzeczypospolitych, Batawskiej, Cysalpińskiej, Liguryjskiej &c. zobaczymy, że ta potężna Rzeczpospolita ma pod swoim zarządzeniem trzecią część sił

całej Europy, i że przez swój wpływ i topograficzne położenie, cztery wielkie mocarstwa północy i wschodu część iedną z dwóch ionych trzecich części sił Europy, jest istotnie neutralną, albo stać się może aliantką Francyi. Spodziewałyby się więc potrzeba, że ta Rzeczpospolita nie użyje na potym sił swoich i wpływu tylko dla ustanowienia powszechnego pokoju, pokoju wieczystego, tej słodkiej chimery, do której od tak dawnego czasu ludzkość i filozofia wzdychała.

Z Frankfurtu d. 23 Lutego.

Papiery Angielskie donoszą o wzrastającej coraz bardziey rewolucyi w Chinach; ale żadnych nieprzytaczaia szczegółów. Ostatnio z Konstantynopola listy mówią że zamieszania w Persyi ciągle trwają. Baba Khan siostrzeniec rzerzanca Uzurpatora bez przeszkody miejsce swego wuja obiał w prowincjach, które mu podlegały; otrzymał nawet poddanie się Shadi rządcy Tauris; ale nie jest tylko północney Persyi panem; południowe zaś prowincye są zajęte od różnych stronników złożonego xcia. W Kandatar i w prowincjach na prawej stronie Indus leżących, a teraz od Persyi oderwanych, Zemaun Shak ciągle uzbroiania czyni i gotuje się do napadnienia Indostanu, a podług gazet Londyńskich pod duiem 9 biega głoszka, że Tatarowie z swej strony w północne prowincye Indii wtargnęli. Dodają też pisma, że niemożna jeszcze być pewnym względem zamiarów Tippoo, który ciągle rekrutuje woyska, a nade wszystko iazdę. Dowiedzieliśmy się o zasławiey śmierci Nababa Oude iednego z Nababów dla kompanii Indyjskiej najbardziej niebezpieczniejszych. Taki jest zbiór wiadomości biegających po Londynie i Kon-

stantynopola względem dzisiejszego położenia Azji południowej.

W Turcyi Azyatyckiej od grudnia wszystko jest w poruszeniu, dla rekrutowania armii, która ma walczyć przeciw śmiałym przedsięwzięciom Pasman Oglu i policzywszy liczbę Azyatyckich woysk, które już na końcu stycznia przybyły do Konstantynopola, armią Seraskiera Hussen baczysz rachują więcej jak na 200,000 ludzi. Pasman Oglu w czasie tym znajdował się nie daleko Adryanopola, a jego armia zajmowała w okolicach Philopoli oszańcowany oboz, który był miejscem zgromadzania się wszystkich jego partyi z Macedonii i Albanii Baszow.

Ciągle zapewniali, o wybuchłej rewolucyi w Kandyi i wielu wyspach Greckich na Archipelagu, nie donosząc wszakoż żadnych o tym pewnych szczegółów.

Z Bruxeli d. 19. Lutego.

W piątek w wieczor jenerał Buonaparte, w towarzystwie jenerała Clark i w dwóch innych oficyerow niespodziewanie przybył do tego miasta, i wysiadł do Oberży Angielskiej. Tegoż samego wieczora udał się na teatr, nie będąc z początku poznany; ale jeden woyskowy dostrzegłszy go, zaraz bohater Włoski jednomyślnie pochwały wszystkich przytomnych okrzyk został. Municypalność przydała mu honorową wartę. Buonaparte w sobotę zrana odjechał, puściwszy się przez Namur do Giwet, zkąd udać się ma do Rasztadt. Przed przybyciem tu swoim obejrzał położenie prawego skrzydła armii Angielskiej na brzegach bywszej nadmorskiej Flandryi, tudzież porty, Dunkierkę, Nieuport i Ostendę, zkąd przez Brug, Gandawię i S. Mikołaja udał się ku Antwerpii. Wszystkie statki należące do armatorów. udadzą się z

Ostendy do Dunkierki, gdzie będą uzbiorzone dla dopomożenia wyprawy przeciw Anglii. W Ostendzie budują także na wzor Szwedzki wiele armatnych szalup. W Dunkierce będzie postawiony telegraf dla korespondowania z telegrafem w Lill.

Od d. 15. t. m. przechodzi tu jeszcze wiele woyska z Courtray, Ipres i innych miast dawney Flandryi idącego na brzegi Renu. Dowiadujemy się także że z Luxemburga, Metz i Tyonwill często artyllerya udając się ku Moguncyi idzie.

Obywatel Mallarmé kommissarz władzy wykonawczej wezwany jest przez dyrektoryat do Paryża. Mniemają, że na niego padł wybor na ambasadora do Konstantynopola.

Z Hagi d. 24 Lutego

Dyrektoryat mianował obywatela Pierre ministrem zagranicznych związkow, ponieważ obywatel Ondatie, którego na ten urząd przeznaczono, wołał sekretaryą w tym wydziale przyjąć, jak urząd ministra.

Nowa administracya prowincyi Hollandyi urządza teraz wszystko, co tylko do iey wydziału należy na sposób teraźniejszego rzeczy porządku. Mianowała już przy każdej municypalności swoich agentow. Wszystkim administracyom bywszych prowincyi zalecono, aby na wakujące urzędy mieli szczególniejszy wzgląd na Batawow, którzy w rewolucyi 1787 najwięcej ucierpieli lub zkrau byli przymuszeni uchodzić.

We wtorek dekretowało konstytucyjne zgromadzenie, że wydział zachodnich Indyy i brzegow Gwinei dla zle utrzymywanych interessow, i jako zbyt wiele kosztujący rozwiązany jest, a na jego miejsce będzie kommissya posrednicza w

Amsterdamie; 27 członków pod jednym zawsze prezydentem ustanowiona. Będą ce na żołdzie naszym Francuzkie woyska idą do Angielskiej armii, a na ich miejsce przychodzą inne od armii Renu.

Dyrektoryat nasz będzie się starał, żeby wielu wygnańcom, za edyktem Nantu, którzy unas osiedli, wyrobić powrocie dobre nazad, które ich przodkowie we Francyi posiadali.

Wszystkie tak nazwane Oranii towarzystwa i kluby, któreby się wolności przeciwili, są iak naysurowiey zakazane.

Wolna rzeczpospolita Bazylei doniosła naszemu zgromadzeniu konstytucyjnemu, że się za wolną ogłosiła i osobuy wydział do utrzymywania zagranicznych interesów postanowiła.

Z Raszadt d. 23. Lutego.

Wczoray pełnomocay minister Cesar-ski oddał ministrowi dyrektoryalnemu Mogunckiemu ostatnią notę pełnomocników Francuzkich pod dniem 20 t.m. Dzi-siay deputacya Rzeszy odpawiła 27 ses-ya dla rozważania tej noty. Ministrowie oświadczyli, że nie mogą jeszcze głosować względem przedmiotu tak wielkiej wagi. Postanowili tym czasem udzielić wzwyż tzczoney noty powszechnemu sey mowi Rzeszy i donieść mu o deklaracyach prywatnych ministrów państw Rzeszy, którzy do deputacyi nie należą.

Z Bazylei d. 20. Lutego.

Obywatel Mengaud żąda, iak mowią od kantonu Berneńskiego: 1 żeby teraz-niejszy rząd był rozwiązany; 2 żeby zgromadzenie reprezentacyjne całego kantonu zwołane było; 3 żeby amnestya ogólna ogłoszona była; 4 żeby mieszkańcom Arau krynwda wynadgródzona była. Deputo-

wani Berneńscy posłali kuryera z propozycyami temi do swych kommitentów. Mowią, że emigranci z Arau przytomni są negocyacyom.

Gdy jenerał Brune miał d. 10 t. m. nad dywizyą Malseny rewiją, która jest pod jego kommendą, doniósł, że nadeszła konstytucya dla całej Szwajcaryi i oświadczył, że przygotowania wojenne Francyi do tego iedynie dążą, aby ona przyjęta została. Rząd Berneński tegoż samego dnia zakazał cyrkulacyą planu teyże konstytucyi, którą w Bazylei i innych kantonach rozrzucano. Tenże rząd zakazał klubow i innych zgromadzeń, na których się politycznymi interesami zatrudniano, iako też wszelkiego kupienia się, mow &c. któreby do nieposłuszeństwa mieszkańców zmierzwały.

Rheinthal, który od roku 1490 pod posłuszeństwem różnych kantonów został, zrobił także rewolucyą, i chce się niepodległym ogłosić.

Obywatel Mengaud dla zbicia rozpuszczonych przez nieprzyjaciół Francyi wieści, oświadczył kantonowi Lucern, że dyrektoryat, nigdy nie myślał po nieprzyjacielsku przeciw Szwajcaryi postępować, że przygotowania wojenne, nie miały innego zamiaru, iak wniwecz obrócić usiłowania kantonu Berneńskiego i Fryburskiego przeciw kraiu Wodów.

Z Wenecyi d. 9. Lutego.

Bankocette Wiedeńskie wprowadzone tu są w cyrkulacyą do pewney liczby millionow: 5 liwrow Weneckich rachowane są na ieden ryński. Gwardyą narodową tak w Wenecyi, iako też w innych stałych ziemi miastach rozpuszczono. Noszenie broni całkiem jest zabronione wyiawszy przypadek podróży.

GAZETY KRAKOWSKIEY

 W E S R Z O D E D N I A 14 M A R C A 1798.

Z Rzymu d. 20. Lutego.

Oto są ważniejsze zdarzenia po wniy-
 ściu Francuzow do tuteyszej stolicy. Po
 obięciu zamku S. Anioła, uwolnili zaraz
 Francuzi wszystkich więzioiw stanu.
 Wszystkie ulice, place i wzgórki dla za-
 chowania komunikacyi, armatami karta-
 czami ładownemi osadzili i artylerystow z
 rozpalonemi luntami postawiali. Korpus
 grenadyerow pilnuje wszystkich przystę-
 pow do Lateran, gdzie się Oyciec S. znaj-
 duje. Wielka liczba uszłych Rzymian jest
 nazad wezwana, i jeżeli się w 8 dniach nie
 wrócą dobra ich będą skonfiskowane.— O-
 procz rekwizycyi koni, nakazano wszelką
 broń ogniową pod karą śmierci oddadź,
 i kto utajoną broń odkryje, 200 sztukow
 nagrody dostanie. Żydzi i wielka liczba
 Rzymian noszą trzech kolorowe kokardy.

Jenerał Berthier wydał już kilka o-
 dezw. Między innym nakazał, że używa-
 ne dotąd dla winnych schronienie się w ko-
 ściółach i w jurysdykcyach postow od d.
 16 lutego ustaie. Wszystkim Francuzkim
 emigrantom nakazano we 24 godzin opu-

ścić grunt rzeczypospolitey Rzymskiej, i
 na zawsze wypędzono ich z państw ko-
 ścielnych, a mianowicie kardynała Maury.
 Dobra ich ruchome i nieruchome będą za-
 brane i na użytek rzeczypospolitey Fran-
 cuzkiej przedane. Xięża wyprowadzeni
 Francuzcy mogą się jednak spokojnie zo-
 stać. Rzeczpospolita Francuzka dla zapo-
 bieżenia zniszczeniu z wielkiej masy cyrku-
 lujących papierow pochodzącego, umy-
 śliła przedać część dobr Papiezkich. Wy-
 znaczona na ten koniec kommisysa ma w
 3 dniach ułożyć projekt do sprzedania ta-
 kowych dobr. Zagraniczni ministrowie są
 proszeni podania listy wszystkich w służ-
 bie u siebie mających cudzoziemcow. Z
 resztą kommanderujący jenerał przyrzekł
 wszelkie uszanowanie dla obrządkow religii
 i najostrzeysze do swoich woysk wydał w
 tej mierze rozkazy. Nakazał obywatelo-
 wi Lautere od artylieryi, żeby wszystkich
 aresztował, którzyby się w kościele Sgo
 Piotra nieprzyzwoicie sprawowali. Przy-
 tym kazał jednego kapucyna do więzienia
 wsadzić, który w kazaniu namawiał lud,

żeby się do broni przeciw Francuzom porwał.

Wnuk Oyca S. ma domową wartość. Sekretarz stanu Doria, audytor wojskowy Rufai, adiutant Piccirilli i sędzia Paradisi są aresztowani.

Dnia 15go po odprawionym solennym nabożeństwie, iako w dzień rocznicy obięcia stolicy S. przez Jego Świętobliwość Piusa VI., zgromadzili się kardynałowie na pokojach Watykanu, i całkiem rzekli się świeckiej samowładności i formalny w tej mierze instrument podpisali. Oyciec S. okazał w tym nadzwyczajnym i smutnym zdarzeniu niewzruszoną śmiałość i spokojność duszy. Moc ducha i wymowy z iaką na niemiłą propozycyą generała Berthier, żeby się dobrowolnie rzekł rządowi, odpowiedział, będzie zawsze podziwieniem w rocznikach historii. — Tego samego dnia zgromadziło się niezmiernie wiele ludu na placu Boaria. Czytano mu manifest, w którym najprzód oświadczone, że lud nie należał do zbrodni, ani popełnionego zaboystwa w osobie generała Duphot i owszem brzydzi się tym czynem; powtórze że wszelką polityczną, ekonomiczną i cywilną władzę dawnego rządu znosi; że się wolnym ogłasza, i prawdziwą swoją władzę w wybranych przez siebie reprezentantach w prawodawczej i wykonawczej chce wykonywać władzy. Potrzebie religii będzie winne miała uszanowanie, i władza duchowna Papieża w niczym nie naruszona. Reprezentanci ludu obmyślą dla Oyca Świętego stosowne do jego godności utrzymanie gwardy dla jego osoby wyznaczają. Rząd będzie tym czasem na siedem wydziałów podzielony, które się politycznymi i eko-

nomicznymi interesami zatrudnią. Prefekci, którzy na czele tych wydziałów będą stanowią radę. Każdy wydział będzie się z kilkunastu członków składał. Po przeczytaniu tej deklaracyi, postanowiono deputacyą z 8 członków do kommanderującego Francuzkiego generała wysłać, z prośbą oprzyiażń i protekcyą Francuzkiego narodu. — Generał Berthier dał im z kapitolaiom następującą odpowiedź: „Gdy lud Rzymski wykrzyknął swoją niepodległość, dawny Rzymski rząd zechce zaprowadzić i rzeczpospolitą Rzymską się postanowił, wstępuje w niezaprzeczone swoje prawa samowładności... Kommanderujący generał Francuzką armią we Włoszech oświadcza imieniem rzeczpospolitey Francuzkidy, niepodległość Rzymskiej i szczerze gultniejszą opiekę armii Francuzkiej iey przyrzeka... Kommanderujący generał wszystkie poczyni rozporządzenia dla zapewnienia niepodległości ludu Rzymskiego, żeby rząd iego dobrze był urządzony i nowe ustawy na wolności i równości zasadzone były. Dołoży przytym wszelkiego starania, żeby lud Rzymski był szczęśliwym. — Generał Czerwoni odebrał rozkaz udania się natychmiast na ratusz dla urządzenia tym czasowego rządu. — Rzeczpospolita Rzymska została d. 15 lutego 1798 na placu Boaria wykrzykniona, prośba w tej mierze do generała kommanderującego Berthier od wielu obywateli podpisana, i na kapitolaiom od tegoż generała imieniem rzeczpospolitey Francuzkiej potwierdzona. Na trzech miejscach zasadzono zaraz drzewa wolności, i tytuły zniesione.

Dwór Neapolitański na zaszczyt odmiarny w Rzymie i na odezwę Rzymian nie może obojętnym okiem patrzeć, gdyż zda-

ie się, że Francya ma zamiar w obce się
interessa mięszać. Jakoż mówią o pew-
nych propozycjach, które jenerał Berthier
nie spodziewanie dworowi temu miał uczy-
nić. — Jenerał Dombrowski odebrał rozkaz
od dyrektoryatu Cysalpńskiego opanowa-
nia rzeczypospolitey St. Marino. Ta wy-
stała deputowanego Antonio Onofrio do
jenerała Berthier o pośrednictwo do Rzy-
mu. — Po Medyolanie biegały listy z Pary-
ża, w których zapewniają z pewnych źró-
deł, iż rzeczypospolita Cysalpńska w krot-
ce się znacznie powiększy, dostanie jeden
port i mocarstwem morskim się stanie.

Z Frankfurtu d. 24. Lutego.

*Z Medyolanu donoszą jeszcze pod d.
13 t. m. co następuje:*

“Rozumią tu że interesa Rzymu, cho-
ciaż po obięciu już tego miasta zgodnym
sposobem załatwione będą: Papież ustą-
pi marchii Ankońskiej i Xstwa Urbino, z
których się Ankońska rzeczypospolita skła-
dać będzie, a za stratę jenerała Duphot za-
płaci Francyi znaczną summę. Wieść ta ma
się na dwóch tajemnych artykułach tra-
ktatu pokoju w Campo-Formido zawarte-
go gruntować: pierwszy iż rzeczypospolita
Cysalpńska nie może swych granic bar-
dziej rozszerzać; drugi, iż po śmierci te-
razniejszego Papieża będzie inny obrany,
i tych samych prerogatyw używać będzie.
Jenerał Berthier ukończy cały ten układ
w Rzymie.”

D O N I E S I E N I A.

C. K. sądy szlacheckie Krakowskie zachodniej galicyi oznaymia niniejszym edktem Jmć. P.
Piotrowi Czermińskiemu, że Jmć. P. Walenty Charzewski w dobrach Gliniki w cyrkule Rzeszowskim
mieszkający u tychże sądów Krakowskich ogólną summę 1652. zł: p. gro. 21. wydatków, za umowę
dzierżawy dobr Grzybowa, przeciw niemu notę podał, i pomocy sądowej ile sprawiedliwość dozwia-
ła, dopraszał się.

Gdy zaś sądy te, nie mając wiadomości gdzie P. Czermiński zostaje, lub czy wcale w C. K.
kraiach znajduje się, iemu iako obżałowanemu tuteyszego patrona P. Ignacego Miłkowskiego, z jego
szkodą i jego kosztem kuratorem postanowili, z którym proces podług przepisane go dla C. K. państw
dziedzicznych, sądownictwa rozpoczęty i ukończony zostanie; przeto on niniejszym edyktem tym koń-
cem upomina się, ażeby wczasie przyzwoitym to jest w przeciagu 90. dni sam się stawili, albo jeżeli
izkie ma prawa swego obrony, te kuratorowi wyznaczonemu wcześniej przesłał, albo nakoniec innego
sobie patrona obrał, tego sądom tuteyszym wymienił, i podług przepisu tych środków prawa uży-
wał, które do poparcia sprawy tej za najsukuteczniejsze osądzi; gdyż w przeciwnym przypadku, niepomysłne
wypadki z zaniedbania wypaść mogące, sobie samemu przypisać będzie winien. Tak bowiem prawe
dla C. K. państw dziedzicznych przepisane stanowią.

Z Rady C. K. sądów szl: Krak: zachod: Galicyi dnia 7. lutego 1798. r.

Pod niebytności JW. Prezesa,

Piekarski m.p.

Darowski m.p.

W. Rozkoschny m.p.

Imieniem C. K. sądów szlacheckich Krakows: zachodniej Galicyi oznaymia się niniejszym
edyktem JP. Xaweremu Bratkovskiemu: że wyszłe już z małoletności Panny Anna i Helena Bratko-
wskie, iako i Magdalena Paprocka w przytomności męża swego JPana Andrzeja Paprockiego czyniąc,
przez plenipotentę swego adwokata Męciszewskiego, u tychże sądów Krakows: (ażeby prawa swego
mniemanego do summy 80,000 zł. pol. prawnie poszukiwał; albo inaczej wieczne iemu milczenie na-
kazane było) przeciw niemu notę podały i opomoc sądową ile sprawiedliwość wymaga dopraszały się.

Gdy zaś sądy te, nie mając wiadomości jego mieszkania, lub czy wcale w C. K. Państwach
dziedzicznych znajduje się, temuż Pn. Xaweremu Bratkovskiemu tuteyszego patrona P. Dominika
Głogowskiego z jego szkodą i jego kosztem, kuratorem postanowili, z którym proces podług C. K.
ordynacyi sądowej przedsięwzięty i ukończony zostanie; przeto on niniejszym edyktem tym końcem
upomina się, ażeby w czasie przyzwoitym, to jest: w przeciagu 90 dni sam się stawili, albo

jeżeli iakie ma prawa swego dowody, te kuratorowi wyznaczonemu wcześniej przesłał, albo nakoniec innemu sobie patrona obrał, tego sądom tutejszym wymienić, i podług przepisów tych szkodkow prawnemu używać, które do poparcia swej sprawy za najsukuteczniejsze osadzi; ile że w przeciwnym przypadku, niepomyślności z zwłoki i zaniedbania wyniknąć mogące, sobie samemu przypisać winien będzie. Tak bowiem prawa C. K. stanowią.

Z Rady C. K. sądów szlachech: Krakows; zachod: Galicyi.
Dnia 3 Stycznia 1798.

*Auersperg.
PiekarSKI.*

J. N. a Kronenfels.

Nowy tu przybyły medycyny doktor i okulista Bernard Ezechiel Bobek, poleca się przez swoje zręczność i pilność w lezeniu chorych; podchlebia sobie oraz iż tym bardziej zasłuży sobie na łaskawę względy im więcej starania przykładac będzie, ażeby przez swoje od wielu lat wydoskonalone doświadczenia i praktyki w swojej lekarskiej sztuce nawet wschodniej Galicyi już dowiedzione nie tylko przy wewnętrznych kuracjach, ale też przez zręczne postępowania sobie około powierzchownych ciężeń defektów okazać to wistocie mógł; osobiście zaś przez swoje operacye katarakty czyli zdejmowania nie łuski i czyszczenie oczów, pragnie tu rozszerzyć umiejętność, i tym końcem pokłada ufność, iż nie tylko z strony wysokiego stanu szlacheckiego ale też oraz i u przeznaczonej Publiczności zasłuży sobie na pochwały i względy.

Powinność, ażeby podług sił swoich kuracya bliźnich mógł powiększyć, wkłada na niego obowiązek, dla ubostwa chorego każdego czasu dawac wolny przystęp i bezpłatną pomoc tymże chętnie okazywać.

Mieszkanie jego iest na szewskiej ulicy w kamienicy pod mrem. 331. na pierwszym piętrze.

Na żądanie K. rządu namiestniczego węgier, donosi się powszechnie, że się chirurg imieniem Józef Czerniczki, który już na siedmny rok z miasta stołecznego węgierskiego Budy oddalił się, a którego miejsce terazniejszego bawienia wiadome nie iest, względem na niego przypadkcy sukcesyi w przesięgu sześciu miesięcy w magistracie miasta Budy zgłosić ma. — W Krakowie dnia 10 lutego 1798.

Z C. K. pełnomocney zadworney kommisyi Galicyi zachodniej.
Jan Pinkas.

Nomine Cæsareo Regii magistratus urbis metropolis Cracoviæ regni Galicie occidentalis Genoroso Domino Dominico Borek iurevicto medio presentis edicti hisce insinuat, quod nimirum successorum olim Adami Czerminski iurevincentes ad magistratum huncce Cracoviensem adversus eum in causa sua puncto assumenda judicialis æstimationis lapideæ ipsius sub Nro: 441 situate, processus obnoxie libellum porrexerint, iudicique opem quoad id iustitia exigit imploraverint.

Cum autem magistratus hisce ob ignotum ejus habitationis locum, vel planè a Cæs. Regiis hæreditariis terris absentiam ipsi qua absenti hic loci degentem advocatum Dominum Antonium Kłosowski obveniendò ipsius periculo, & impendio qua curatorem constituerit, quo cum etiam his contestata inconformitate præscripti pro Cæs. Regiis hæreditariis terris iudicarii codicis agitabitur, atque etiam terminabitur, ideo ipse hisce finem in eum admonetur, ut tempore adhuc opportuno i junii a. c. hora 10 matutina ut pote die expediendo eatenus detaxationis ipse compareat, vel curatori dato, si quo forte haberet, juris sui adminicula tempestive transmittat, vel denique alium quem piam mandatarium constituat, foroque huic denominet & pro ordine præscripto ea juris adhibeat media, quæ ad ipsius defensionem maxime efficacia else judicaverit ut pote, quod secus adverse fors cunctationis sue sequelæ sibiinet ipsi sint imputanda. Ita enim santiunt præscriptæ pro Cæs. Regiis hæreditariis terris leges.

Ex Consilio Cæs. Regii Magistratus urbis metropolitæ Cracoviæ die 28 mensis Februarii Anno 1798.

*J. Gellinek.
Joannes Catozenski.
Josephus Wytyszkiewicz.
Adalbertus Tufsch.
Andreas Stanowski.*

V. Lichocki.

affix: die 12 mense Martio anno 1798.

J. C. K. Apostol: Mość raczyła podług nadwornego dekretu ddto 11 januarii r. b. woytowi z Palikowa w cyrkule Lubelskim, imieniem Pawłowi Woźniakowi, w nagrodę okazanej gorliwości swej przy schwytanym dezterterze jednego, z względu oraz na otrzymane araniecie przy tej okazji prowiży rocznie 30 zł: ryńskich naślaskawicy wyznaczyć.